

РЕЦЕНЗИЯ

От: доц. д-р **Татяна Иванова Даскалова**, професионално направление 3.7. Администрация и управление, Университет за национално и световно стопанство, катедра «Публична администрация»

За: конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент” в НБУ, по професионално направление 3.7. Администрация и управление (кохезионна политика и регионално развитие), обявен в Държавен вестник, бр. 98/15.12.2015 г., с единствен кандидат гл. ас. д-р **Юлияна Чавдарова Гълъбинова**

Основание за представяне на рецензията: Заповед № 3-РК-208/24.02.2016 г. на Ректора на НБУ за назначаване на научно жури и Решение от 29.02.2016 г. на първо заседание на научното жури.

Рецензията е изготвена в съответствие с разпоредбите на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника към него и Наредбата за развитието на академичния състав на НБУ.

I. Изследователска дейност и резултати

1. Оценка на монографичния труд

Предложеният за рецензиране монографичен труд е в обем от 486 страници. Структуриран е във въведение, осем глави, заключение, списък на използваните съкращения, приложения и библиография. В текста и в приложение са поместени таблици, диаграми и карти.

По замисъл, съдържание и структура монографията е посветена на прилагането на европейската политика за социално и икономическо сближаване на регионите в Европа.

Трудът представлява мащабно, задълбочено и целенасочено изследване. Проблематиката е не само изключително актуална, но и особено значима в съвременните условия, както от теоретична, така и от практическа гледна точка. Авторката е успяла да идентифицира онези проблемни полета, които са слабо разработени и изследвани в недостатъчна степен в своята цялост и взаимодействие, а именно: степента, в която страните - членки на ЕС реализират на практика политиката за сближаване и инвестират средствата от европейските фондове в най-изоставащите региони.

Структурата на монографичния труд е логично формирана и балансирана. Изложението е ясно и последователно. Добре са систематизирани и представени резултатите от проведеното проучване в европейски и национален контекст. Разработката е написана на ясен, правилен в терминологично отношение език. Спазен е научният стил на изложение.

Правилно е избрана методиката на изследването. Използвани са системния, интердисциплинарния, историческия, сравнителния и други подходи. Приложени са методите деск – анализ на национални и европейски документи, анализ и синтез, многомерно скалиране. Обработена и интерпретирана е актуална първична и качествена информация е представена в подходящи графичен и табличен вид.

Съдържанието на труда дава основание за извода, че авторката не само много добре познава актуалната научна литература по проблематиката, но и обогатява съществуващите до момента знания.

Направените изводи и заключения произтичат от проведените изследвания и потвърждават изследователската теза.

В монографичния труд се открояват следните значими **приноси** на авторката:

- Систематизирани са определенията за понятието „регион” и е предложена авторова дефиниция, която е достатъчно универсална, за да удовлетвори множеството значения на понятието, съществуващи в теорията и практиката.
- Извършено е задълбочено проучване на научна литература, значителен брой доклади, анализи и документи, с което авторката установява, че NUTS регионите от ниво две се ползват за социално-икономически изследвания от 1961 г. Систематизирани са принципите на Номенклатурата на териториалните единици за статистически цели.
- Разграничени са подходите за създаване NUTS 2 региони в „старите“ и „новите“ страни членки на ЕС. Направено е заключението, че формираните до 2003 г. NUTS 2 европейски региони са създадени на базата на посочени от петнайсетте (по онова време) страни членки териториални единици, т.е. те отразяват политическата воля и поднационалната административната структура. В 12-те държави, присъединили се към ЕС след 2004 г., NUTS 2 регионите са неадминистративни (с изключение на Полша) и са създадени така, че да удовлетворят единствено критерия за брой на населението.
- Осъществено е сравнително изследване на същността, спецификите, предизвикателствата, целите, планирането, програмирането, фондовете, финансовите ресурси и принципите на кохезионна политика през периода 1955-2013 г. В резултат от изследването авторката прави важни изводи относно значението на политиката, предприетите реформи, приоритетното насочване на средства от Структурните фондове към изоставащите NUTS 2 региони и разработването на оперативни програми, чрез които се реализира идеята за сближаване в рамките на държавите членки.
- Направена типологизация на страните – членки на ЕС, която е съобразена с (не) административния статут на техните региони и с прилагането на европейската кохезионна политика на национално, мултирегионално и регионално ниво.
- Извършен е анализ на 270-те европейски региона от ниво NUTS 2 в 27 държави – членки на ЕС (изключена е Хърватия) за 14-годишен период (два последни програмни периода) на политиката за сближаване чрез систематизирани показатели за оценка на тяхното социално-икономическото състояние и развитие.
- Осъществено е мащабно проучване на реализацията на европейската политика за сближаване във всяка една от двадесет и седемте страни – членки на ЕС в два програмни периода – 2000-06 г. и 2007-2013 г. Достига се до извода, че във всички държави с регионални и мултирегионални оперативни програми регионите с високи нива на БВП разполагат със значително по-малко ресурси от европейските фондове в сравнение с изоставащите NUTS 2 единици. Голямата част от средствата на регионалните и мултирегионалните оперативни програми в страните от ЕС е разпределена за най-необлагодетелстваните NUTS 2 териториални единици.
- Изследвана е връзката между наличието на децентрализирана административно-териториална структура (самоуправляващи се региони) в страните - членки и управлението на регионалните оперативни програми. Доказано е, че наличието

на децентрализиран модел на поднационално управление не е задължителна предпоставка за разработването и реализацията на регионални и мултирегионални оперативни програми.

- Извършен е критичен анализ на нормативната рамка и стратегическите документи, имащи отношение към политиката за регионално развитие в Република България. Основният извод, до който достига авторката е, че заложените цели за намаляване на междурегионалните баланси не са постигнати.
- Въз основа на извършената оценка на тенденциите в развитието на българските райони на ниво две чрез седем демографски, социални и икономически показатели, като се достига за заключението, че различията в социално-икономическото развитие на българските NUTS 2 единици се увеличават.
- Направена е оценка на резултатите от реализацията на седемте оперативни програми, които България изпълнява през програмен период 2007-2013 г. Основният акцент на анализа е поставен върху реализираните проекти и размера на усвоения финансов ресурс по райони от ниво две.
- Доказана е тезата, че реализацията на оперативни програми в България в първия програмен период (2007-13 г.) не съответства, както на европейската кохезионна политика, според която финансовите ресурси от фондовете се разпределят приоритетно за най-необлагодетелстваните NUTS 2 региони, така и на практиката в повечето страни - членки на ЕС по използването на възможностите за сближаване чрез средства от Общността.

2. Оценка на приносите в останалите приложени публикации

Кандидатката е представила 9 самостоятелни публикации, от които 3 студии (1 на английски език и 2 на български език) и 6 статии (4 на английски език и 2 на български език), публикувани в рецензирани български и чуждестранни научни издания с предварителна селекция, с общ обем от 228 печатни страници.

Прегледът на научната продукция ми дава основание да направя няколко по-обща и с оценъчен характер изводи:

- 1) Научната продукция обхваща основните компоненти на структурата на научните публикации.
- 2) Третираната проблематика е актуална и дискуссионна, създаваща възможности за защита на собствено мнение.
- 3) Устойчивост на изследваната от авторката проблематика в студиите и статиите, последващо доразвита в монографичния труд.

Получените научни и научно-приложни резултати могат да бъдат обобщени както следва:

- В студия „Резултати от прилагането на кохезионната политика на ЕС за периода 2007-2012 г.“ въз основа на извършено изследване на кохезионната политика на ЕС е доказана авторовата теза, че в периода 2007-2009 г. в България се наблюдава изключително ниска степен на усвояемост на финансовия ресурс по всички оперативни програми, докато през следващия период (2010- средата на 2012 г.) е постигнат значителен напредък и ускоряване на договорирането и разплащането на средства от европейските фондове. Анализирани са причините за установените тенденции.
- В студия „Възникване, регламентация и специфики на европейските NUTS региони“ е защитена тезата на авторката, че формирането на NUTS региони оказва влияние върху териториалната структура на страните - членки и често е

придружено с йерархично налагане на нови поднационални административни единици. Направените изводи и обобщения се базират на анализа на същността на европейските региони, създадени по Номенклатура на териториалните статистически единици, тяхната нормативна регламентация, принципи и спецификите им в страните от Централна и Източна Европа.

- Студия „Прилагане на европейската кохезионна политика в България” изследва осъществяването на кохезионна политика на ЕС в страната ни, регионалните различия на ниво NUTS 2 и разпределението на средствата от всички оперативни програми в шестте NUTS 2 региона. Доказана е тезата, че използването на финансовите средства от Структурните фондове и Кохезионния фонд в България в периода 2007-13 г. е в противоречие с основния принцип на кохезионната политика за подкрепа на изоставащите в развитието си региони и намаляване на регионалните различия чрез инвестиции и сближаване.
- В статиите са постигнати резултати в следните области: оценка на реформите в сферата на децентрализацията на управлението в България; очертаване на перспективи пред устойчивото градско и общинско развитие; ролята на местните власти в прилагането на кохезионната политика; установяване на тенденции в развитието на българските региони в периода 2000-12 г.; оценка на прилаганата децентрализирана система за работа по оперативните програми в страните от Централна Европа; изследване на регионалните аспекти на Стратегия Европа 2020.

Резултатите от извършените изследвания в научните статии и студия № 3 са докладвани на национални и международни научни форуми и са станали обществено достояние.

3. Цитиране от други автори

В представените материали по конкурса кандидатката е представила доказателства за цитируемост. Има установени 4 цитирания на авторката от 6 чуждестранни автори и 1 български автор..

4. Оценка на резултатите от участие в изследователски проекти и приложение на получените резултати в практиката

Наред с научните публикации следва да се отбележат и участията на гл. ас. д-р Юлияна Гълъбинова в **4 изследователски проекта**, от които 1 национален проект (реализиран по обществена поръчка на Министерство на регионалното развитие и благоустройството) и 3 международни проекта (финансирани по линия на Tempus и Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“), които са получили положителна оценка и признание. В успешно изпълнените проекти кандидатката е заемала позициите: участник, лектор, водещ функционален експерт и ръководител на проект.

Постигнатите резултати от реализираните проекти имат практическо приложение за: развитие на обучението по публична администрация и мениджмънт; подобряване на практическото обучение на студентите; повишаване на качеството на предлаганите образователни услуги; усъвършенстване на законодателството за регионалното развитие в България. Получените резултати от изследователските проекти са свидетелство за практико-приложни приноси на кандидатката.

Оценявам високо научноизследователската дейност и продукция на гл. ас. д-р Юлиана Гълъбинова. Съдържанието на представената научна продукция е актуално, на високо научно равнище и напълно съответства на профила на обявения конкурс.

II. Учебна и преподавателска дейност

Анализът на критериите, свързани с учебната работа показва, че за периода 2009-2015 г. кандидатката има изпълнена средна годишна аудиторна заетост от 239 часа и извънаудиторни форми от 172 часа, което отговаря на изпълнение съответно от 133% на аудиторните часове и 286% на извънаудиторните часове спрямо изискванията.

В преподавателската си дейност гл. ас. д-р Юлиана Гълъбинова използва активно текущото оценяване на студентите във всички курсове, което включва: тестове, есета, решаване на казуси, разработване на проекти, представяне на презентации по зададена тема, сравнителни анализи, участие във форуми и дискусии (виртуални и присъствени). В периода 2009-2015 г. са оценени над 70% от общо оценените студенти в преподаваните от кандидатката курсове в НБУ. Същевременно прилага иновативни и интерактивни методи на преподаване.

Изпълнени са изискванията за публикуване на учебни материали в електронния обучителен модул "Moodle НБУ" през целия период. Кандидатката е публикувала общо 2 891 страници за всички курсове, което надхвърля значително 100%.

Автор е на 13 аудиторни и 9 извънаудиторни курсове, които са в научните области на изследователската й дейност. Редовно актуализира и обогатява учебния материал, с което допринася за усъвършенстването на учебната документация на департамента.

Гл. ас. д-р Юлиана Гълъбинова осъществява активна работа със студентите. В качеството си на водещ функционален експерт за НБУ по проект за студентски практики кандидатката има съществен принос за осигуряването на студентските практики и стажове.

За периода 2009-2015 г. е научен ръководител на 40 успешно защитени бакалавърски и магистърски тези и рецензент на 14 бакалавърски и магистърски тези в НБУ. Участвала е като член в 35 комисии за провеждане на държавни изпити. Научен ръководител е на докторант към Департамента по публична администрация, който е отчислен с право на защита.

Освен преподавателската дейност в НБУ, гл. ас. д-р Юлиана Гълъбинова е осъществила преподавателска мобилност по програма „Еразъм” в Полша. Също така е участвала като лектор в национални и университетски обучителни форуми. Ефектите от тях са свързани с прилагане от кандидатката на съвременни методи и практики в обучението на студентите и повишаване качеството на учебния процес.

Следва да се отбележат положителните отзиви на студентите за високото равнище на преподавателската дейност на кандидатката. Приложената справка за резултатите от анкетните проучвания на мнението на студентите за удовлетвореността им от курсовете, които води показва, че средната оценка е 4,81 от максимална оценка 5,00.

Кандидатурата на гл. ас. д-р Юлиана Гълъбинова удовлетворява задължителните изисквания към учебната работа и по някои от критериите надхвърля изискуемото ниво за заемане на академичната длъжност „доцент” в НБУ. Кандидатката има над 10-годишен преподавателски опит и притежава висока степен на подготовка. Академичната компетентност на кандидатката съответства на спецификата на конкурса.

III. Административна и обществена дейност

От 2004 г. до 2012 г. гл. ас. д-р Юлияна Гълъбинова е директор на Бакалавърска програма „Администрация и управление“ (I и II година), през 2012 г. - програмен директор към Департамента по публична администрация, а от 2012 г. е назначена за и.д. декан на Бакалавърския факултет.

В качеството си на директор на програмата по Администрация и управление и на член на Департаментния съвет на Департамента по публична администрация участва активно в заседанията на съвета и в семинарите, организирани с цел усъвършенстване на бакалавърската и магистърските програми, предлагани от департамента. Представя своите научни изследвания на научния семинар на Департамент „Публична администрация“ в НБУ.

Кандидатката е участвала в акредитацията на бакалавърската програма „Администрация и управление“ и е била член на екипа за изготвяне на Доклад-самооценка на докторската програма по „Публична администрация“.

Гл. ас. д-р Юлияна Гълъбинова участва активно като член на колективни органи на управление на НБУ: Академичен и Ректорски съвет на НБУ, Факултетен съвет на Факултета за базово образование, Комисията за развитие на академичния състав на НБУ, Комисията за признаване на образователни степени придобити в чужбина към Зам. ректора по научноизследователската дейност и международната дейност, Комисията за стипендии към Зам. ректора по учебната дейност, Комисията по качеството към Зам. ректора по качеството и акредитацията, Комисията за акредитация към Факултета за базово образование.

Кандидатката е участвала като модератор в 3 кръгли маси (1 международна и 3 университетски), и организатор и водещ на 1 университетски семинар. Има участие с доклади в 15 научни конференции и семинари, в т.ч. 7 международни (3 от тях са организирани от международни организации и институции), 4 национални и 4 университетски. Проява на обществена активност са и участията ѝ като експерт и ръководител в образователни и изследователски проекти.

Налице са доказателствени факти, потвърждаващи натрупания административен и управленски опит на кандидатката и нейното успешно израстване в академична среда.

IV. Лични впечатления от кандидата

Познавам гл. ас. д-р Юлияна Гълъбинова от почти 20 години, като студентка в специалност «Управление на териториалните ситеми» и докторантка по научната специалност «Регионална икономика и администрация» в УНСС. Впоследствие, в качеството си на хоноруван преподавател във Факултета за базово образование на НБУ съм споделяла лекционни курсове по Регионална икономика. В това ни сътрудничество тя се проявяваше като отговорен, комуникативен и етичен колега.

Познавам нейните трудове, изяви и практическа експертиза. Кандидатката има много добра професионална подготовка в областта на регионалното развитие и кохезионната политика, владее отлично английски език и на много добро равнище немски и руски език, притежава много добри компютърни умения.

Личните ми впечатления от научноизследователската, преподавателската и обществената дейност на гл. ас. д-р Юлияна Гълъбинова са изцяло положителни. Тя е задълбочен изследовател, ерудиран преподавател, има активни професионални

контакти с практиката. Ползва се с авторитет и заслужено уважение сред академичната общност.

V. Мнения, препоръки и бележки по дейността и постиженията на кандидата

Нямам бележки към учебно-преподавателската и научната работа на гл. ас. д-р Юлияна Гълъбинова. В качеството си на рецензент на монографичния труд съм отправила някои критични бележки, които са отразени в публикувания труд.

Бих могла да споделя някои обобщени препоръки за последващи изследователски проекти:

1) Разширяване кръга на анализирани проблемни аспекти на прилагането на кохезионната политика в посока на: оценяване на институционалния и административния капацитет за управление на структурните и инвестиционните фондове на ЕС в България; оценяване изпълнението на оперативните програми по отношение на постигнати резултати и цели; оценяване на ефектите от изразходваните финансови средства от европейските фондове за постигане на териториално сближаване.

2) По-голяма концентрация на вече изследваните въпроси на децентрализацията на управлението в България.

Заклучение

Кандидатурата на гл. ас. д-р Юлияна Гълъбинова отговаря напълно на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Наредбата за развитието на академичния състав в НБУ. Притежава безспорни достойнства като преподавател и изследовател, с доказани авторови приноси.

Представените по-горе аргументи ми дават основание да дам категорично **положителна оценка** на академичната дейност на кандидата и с пълна убеденост да **предложа** избора на **гл. ас. д-р Юлияна Чавдарова Гълъбинова** за заемане на академичната длъжност **“доцент”** в НБУ по научното направление **3.7 Администрация и управление (кохезионна политика и регионално развитие)**.

31.03.2016 г.
гр. София

Подпис:
доц. д-р Татяна Даскалова